

Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social

Grau de Treball Social

Pràcticum II

Pràctiques Acadèmiques Externes
Projecte Formatiu

Universitat
de Lleida

Grau de Treball Social

Projecte Formatiu de les Pràctiques Acadèmiques Externes (PAE)

Pràcticum II

ÍNDEX

1. Consideracions generals i estructuració	2
1.1. Requisits previs	
1.2. Nombre i distribució de crèdits	
1.3. Objectius generals	
1.4. Competències de la matèria	
2. Organització acadèmica	3
3. Desenvolupament de les pràctiques	5
3.1. Centres de pràctiques	
3.2. Contacte amb els centres	
3.3. Procés d'adjudicació del centre de pràctiques	
4. Resultats d'aprenentatge i procés avaluador	5
4.1. Resultats d'aprenentatge	
4.2. Procés d'aprenentatge	
4.3. Procés avaluador	
4.3.1. Organització	
4.3.2. Sistema d'avaluació	

1. Consideracions generals i estructuració

El Pràcticum és un conjunt integrat de pràctiques d'iniciació professional en entitats del camp social. Podríem definir-lo com un conjunt d'activitats sistematitzades que realitza l'alumne en diferents organitzacions col·laboradores, amb el suport del tutor acadèmic corresponent, amb la finalitat de posar a cada alumne en contacte amb el món professional.

La matèria del pràcticum té un total de 30 crèdits ECTS, distribuïts en dos períodes:

- Pràcticum I. 6 crèdits ECTS. Tercer curs
- Pràcticum II. 24 crèdits ECTS. Quart curs

1.1. Requisits previs

Haver cursat:

- Intervenció Individual i Grupal
- Models d'Intervenció en Treball Social
- Pràcticum I

1.2. Nombre i distribució de crèdits

La matèria del Pràcticum II té un total de 24 crèdits ECTS (600 h), distribuïts en:

Activitats presencials	390 h (65%)	Pràctiques de camp: 365 h Supervisió Facultat: 25 h
Activitats no presencials	210 h (35%)	Cerca d'informació Redacció de documents i treballs escrits

1.3. Objectius generals

La finalitat del Pràcticum és fer de pont entre la teoria i la pràctica, posant en contacte l'alumnat que estudia Treball Social amb el món professional. Les pràctiques són útils per aplicar els coneixements que ha anat adquirint al llarg dels estudis, tot comprovant la utilitat per a resoldre situacions concretes que es pot trobar en la pràctica professional.

El Pràcticum II permet aprofundir en tots aquells coneixements i habilitats apreses en el Pràcticum I.

1.4. Competències de la matèria

- Capacitar per l'organització i la planificació del treball.
- Resoldre problemes i presa de decisions.
- Habilitar per a les relacions interpersonals.
- Aprendre autònom i adaptació a situacions noves.
- Mostrar creativitat i iniciativa.
- Utilitzar les TIC en el context professional i capacitar per la gestió de la informació.
- Aprendre a ser autocrític, reflexiu i objectiu amb el treball realitzat.
- Analitzar i avaluar els problemes i necessitats socials presents a la societat.
- Comprendre críticament els models d'intervenció en Treball Social.

- Saber aplicar els mètodes i tècniques del Treball Social als diferents àmbits i camps d'intervenció.
- Conèixer els mecanismes per a conscienciar als ciutadans sobre els seus drets i motivar-los per prendre decisions fonamentals.
- Saber interactuar eficaçment amb les persones, mostrar empatia i capacitat de mediació.
- Saber com promoure i recolzar el desenvolupament de xarxes, grups i dinàmiques d'organització de la comunitat.
- Dissenyar i aplicar processos de planificació de la intervenció social, tant a nivell individual-familiar com grupal i comunitari.
- Conèixer el sistema de l'Estat del Benestar, les polítiques socials que desenvolupen i les prestacions que proporcionen.
- Dominar el conjunt de recursos i serveis socials, així com saber determinar la seva idoneïtat en funció de les circumstàncies.
- Conèixer i aplicar els principis ètics i el codi deontològic de la professió.
- Utilitzar el coneixement de les millors pràctiques per a revisar i actualitzar els propis coneixements.

2. Organització acadèmica

L'organigrama que representa i esquematitza l'estructura del Pràcticum i especifica les funcions bàsiques dels diferents òrgans o col·lectius implicats relaciona: centres col·laboradors, coordinadors, tutors acadèmics de la Facultat, tutors dels centres i alumnes.

Comissió de pràctiques. Està formada pels coordinadors de Titulació dels graus d'Educació Social i Treball Social, dos membres del professorat vinculats a cada un d'aquests estudis, dos estudiants matriculats del Pràcticum II (un de cada Titulació) i el vicedegà o la vicedegana de Pràcticum de la Facultat. Les funcions que desenvolupa són:

- a) Recollir els suggeriments dels membres implicats en les pràctiques, especialment dels tutors acadèmics de la Facultat, amb la finalitat d'optimitzar-ne el funcionament.
- b) Revisar conjuntament amb els tutors acadèmics de la Facultat el text guia i els instruments elaborats per al seu funcionament.
- c) Resoldre els conflictes que sorgeixen amb relació a l'estructura organitzativa del Pràcticum.
- d) Proposar possibles centres col·laboradors.
- e) Aprovar la relació definitiva de centres de pràctiques ofertada.

Centres col·laboradors, entitats externes a la Universitat, que permeten acomplir amb el currículum teoricopràctic professionalitzador, d'acord amb el Pla d'estudis del Grau de Treball Social.

Coordinadors de Titulació, components de la Comissió de Pràctiques, amb responsabilitat d'organitzar el Pràcticum. Les seves funcions són:

- a) Assumir i executar el Pràcticum.
- b) Participar en l'organització de les pràctiques.
- c) Presentar el Pràcticum a l'alumnat.

- d) Orientar l'alumnat en la selecció dels centres col·laboradors on realitzaran les pràctiques.
- e) Coordinar-se amb els tutors acadèmics.
- f) Contactar amb els altres coordinadors de pràctiques.
- g) Avaluar les pràctiques conjuntament amb els tutors acadèmics.

Tutors acadèmics de la Facultat, professorat de la Facultat de Ciències de l'Educació, nomenats pels respectius Departaments i encarregats del seguiment del Pla de Pràctiques. La supervisió és un mètode d'aprenentatge a partir de la pròpia experiència. Requereix un espai format per un grup petit d'alumnes i el tutor acadèmic, que permeti la "intervisió" de les situacions, la supervisió dels estudiants, garanteixi la confidencialitat i el treball en profunditat sobre aspectes teòrics, tècnics o personals que es facin presents en la intervenció professional. Proporciona habilitats cooperatives i de treball grupal. Les reunions de supervisió han de tenir continuïtat i una periodicitat com a mínim quinzenal. Les seves funcions són:

- a) Respecte a l'alumnat:
 - Conduir els processos de relació teoria-pràctica en totes les activitats que l'estudiant desenvolupa en el centre de pràctiques.
 - Acompanyar el procés d'un aprenentatge reflexiu sobre la pràctica professional.
 - Proporcionar tècniques i eines de treball que facilitin el desenvolupament de les pràctiques.
 - Corregir, orientar i avaluar els treballs realitzats per l'estudiant.
 - Realitzar l'avaluació final de les pràctiques.
- b) Respecte als centres col·laboradors:
 - Mantenir contacte amb els centres i coordinar-se amb els tutors per determinar les activitats que realitzarà l'estudiant i resoldre les dificultats que puguin sorgir.

Tutors dels serveis i unitats, professionals dels centres col·laboradors encarregats del seguiment del Pla de Pràctiques dels alumnes vinculats als Centres col·laboradors. Depenen de la direcció del seu centre. Les seves funcions són:

- a) Participar en la confecció i el seguiment del Pla de Pràctiques dels alumnes assignats, d'acord amb l'estructura del Pràcticum.
- b) Facilitar el desenvolupament personal i professional de l'alumne.
- c) Assessorar en l'adquisició de les competències i habilitats pròpies de la professió.
- d) Donar informació, orientació i guia amb relació als serveis i programes relacionats amb la seva futura professió.
- e) Ajudar l'alumne a familiaritzar-se amb les pràctiques diàries del Centre.
- f) Orientar-lo en la presa de decisions pròpies de la seva implicació en l'acció real.
- g) Participar en el procés avaluador de l'alumnat.
- h) Mantenir contactes amb el tutor acadèmic de la Facultat.

Alumnes. Són els destinataris del Pràcticum i les seves funcions són:

- a) Participar en la confecció i el seguiment del Pla de Pràctiques.
- b) Fer les pràctiques al centre assignat.
- c) Complir el Pla de Pràctiques acceptat.
- d) Mantenir contactes amb els tutors acadèmics de la Facultat i els tutors dels centres.
- e) Realitzar la memòria.

3. Desenvolupament de les pràctiques

3.1. Centres de pràctiques

Seràn Centres de pràctiques tots aquells que tinguin un conveni amb la Facultat i acompleixin els requisits següents:

- Ésser un servei o unitat de Treball Social que tingui una trajectòria de qualitat tècnica per a l'acompanyament i tutorització d'alumnes en formació.
- Nomenar un professional responsable de pràctiques que exerceixi la funció de tutor, i que posseeixi una titulació universitària de treballador social o afí.
- Comprometre's a acompanyar l'alumne i a mantenir la interlocució amb el tutor acadèmic de la Facultat.

3.2. Contacte amb els centres

- El Vicedeganat de Pràctiques de la Facultat convocarà les persones responsables dels Centres col·laboradors a fi de presentar-los el Pla de Pràctiques.
- Abans d'aquest dia, s'haurà enviat al Centre una relació dels estudiants de pràctiques, juntament amb la guia de pràctiques on són descrites les activitats que ha de realitzar l'alumnat.
- Un membre de l'equip de pràctiques també es posarà en contacte amb els tutors o tutores del Centre o servei per fer el seguiment dels practicants i per comentar el sistema d'avaluació.
- Els alumnes de la Facultat es comprometen a signar, abans d'iniciar les pràctiques en el Centre o servei, un document de compromís de pràctiques.

3.3. Procés d'adjudicació del centre de pràctiques

El coordinador de la Titulació informarà els alumnes amb l'antelació suficient del procés d'adjudicació del centre de pràctiques, així com del dia que s'han de presentar al Centre per tal d'iniciar el període de les Pràctiques.

4. Resultats d'aprenentatge i procés avaluador

Donat que l'aprenentatge es un procés circular, entenem que la finalitat de l'intercanvi entre les parts implicades (tutor, tutor acadèmic i alumne) no és únicament per posar una nota final sinó també per fer una devolució a l'alumne d'aquells aspectes positius dels quals disposa i els que cal continuar treballant per millorar la seva intervenció professional.

4.1. Resultats d'aprenentatge

- Coneix la realitat on ha intervingut, tant de la matèria com de la institució.
- És capaç d'analitzar situacions socials, interpretar-les, reflexionar i prendre decisions.
- Coneix els indicadors de risc, els detecta i actua davant aquestes situacions segons el procediment de l'entitat.
- Sap aplicar les tècniques i procediments d'intervenció, entre els quals i, a més dels propis de l'organització, s'hi troben els següents:

- Entrevistes: preparació, realització i avaluació.
- Visites domiciliàries: observació, realització, anàlisi i valoració, registre de l'observació.
- Utilitzar i redactar la documentació adequada en cada situació: informe social, història social, acta de la reunió, etc.
- Plans de treball individuals i familiars: plantejament, comunicació i negociació, contracte (si és pertinent), seguiment, adequació i avaluació.
- Saber preparar i dissenyar projectes grupals i comunitaris.

4.2. Procés d'aprenentatge

El programa contempla uns moments o etapes metodològiques que serviran per ordenar i estructurar tot el procés d'aprenentatge. Tot i que per claredat expositiva es desenvolupen de forma separada, en la realitat se superposen en el temps i cavalquen aspectes d'unes sobre les altres.

- a) Fase inicial o de coneixement
- b) Fase d'execució o intervenció
- c) Fase final o avaluativa

a) Fase inicial o de coneixement

En un primer moment cal que l'alumne conegui tots aquells factors organitzatius i institucionals que són essencials per començar a actuar. Cal també conèixer quin tipus de població s'atén des del servei i quin és el Treball Social que es realitza. És a dir un estudi de la intervenció tècnica que s'emmarca en un marc teòric i legal concret i des de unes funcions i un quefer professional concret. Es tracta que l'alumne arribi a saber seleccionar, profunditzar i analitzar aquells factors que es relacionen amb el Treball Social i que influeixen a l'hora de poder realitzar posteriorment un correcte procés d'intervenció.

Aquest primer moment servirà doncs perquè l'alumne prengui contacte amb aquests factors que intervenen en les seves pràctiques:

- L'àmbit organitzacional i/o institucional
- Població atesa
- Professional de Treball Social

En aquesta fase l'alumne ha de:

- Adquirir un coneixement teòric i pràctic del centre on realitza les pràctiques (programes, lleis, element organitzatius, etc.)
- Realitzar una aproximació teòrica i pràctica de la població que s'atén des del servei.
- Conèixer i analitzar la problemàtica abordada així com el Treball Social que es realitza.
- Conèixer i saber analitzar el rol professional.
- Conèixer i saber distingir les diferents metodologies, tècniques i estratègies pròpies de la intervenció en Treball Social.

Activitat en el centre de pràctiques:

- Consulta bibliogràfica.
- Consulta documental pròpia del Servei.
- Aplicació de tècniques dirigides a la recopilació de dades.
- Entrevistes als diferents professionals del centre.
- Assistència a les coordinacions internes i externes del Servei.

- Observar i acompanyar al professional en la seva tasca diària.
- Participar en activitats pròpies del servei.
- Elaboració del pla individual de pràctiques.

b) Fase d'execució o intervenció

D'acord amb el pla de pràctiques dissenyat, l'alumne en aquesta segona fase haurà d'iniciar-se en els processos d'intervenció a nivell individual, i/o de grup i/o comunitari, d'acord amb les finalitats i la situació de la Institució acollidora. El nombre i tipus d'intervencions es pactarà prèviament amb el tutor del centre en base a aspectes com dificultat de la intervenció, possibilitats de servei, etc, tenint en compte però que en principi cada alumne hauria de realitzar intervencions a nivell individual/familiar, i un disseny de projecte d'intervenció grupal i/o comunitari.

A nivell individual, serà necessari una atenció i seguiment de situacions individuals i familiars que li permetin utilitzar un treball metodològic. Ha de saber formular una valoració tècnica sobre la realitat estudiada, ser capaç d'elaborar propostes d'acció mitjançant una intervenció programada, actuar i avaluar tot el procés, redefinint si cal noves intervencions.

L'experimentació de processos a nivell grupal, comportarà el coneixement a través de l'observació de les tècniques de treball i conducció de grups, rol que juga el professional en el grup, observació i anàlisi dels canvis produïts per realitzar posteriorment un anàlisi global i generalitzador de tot el procés del grup. L'alumne també haurà de saber tècniques de registre de les sessions grupals.

En intervencions amb col·lectius i altres de caire comunitari, serà necessari que abans de què l'alumne pugui intervenir de forma autònoma, sàpiga identificar aquells col·lectius susceptibles d'intervenció a nivell social.

Documentar-ho quantitativament i qualitativament. Informar i argumentar la necessitat d'una intervenció. Saber fer un anàlisi de la situació de partida que posteriorment utilitzarà per dissenyar un model d'intervenció, especificant les unitats i moments en que desenvoluparà tot un procés d'intervenció.

En aquesta fase l'alumne ha de:

- Aplicar el pla de treball dissenyat en la primera fase.
- Aprendre a intervenir de forma professional, davant de realitats socials mitjançant la implementació de projectes individuals de grup i comunitaris.
- Aprendre a aplicar les tècniques, metodologia d'intervenció i els instruments de treball propis del Treball Social.
- Adquirir els recursos i habilitats professionals necessaris per poder portar a terme una intervenció, de la forma més autònoma possible.
- Experimentar el treball interdisciplinari.

Activitats en el Centre de Pràctiques:

- Realització d'entrevistes d'acollida, d'informació i orientació, de diagnòstic, de motivació, de suport i de seguiment.
- Elaboració d'informes i d'altre tipus de documentació pròpia que genera tota intervenció.
- Elaboració de pautes d'estudi, de recollida d'informació i d'anàlisi de la situació.
- Visites a domicili.
- Coordinacions professionals, institucionals, etc.
- Tramitació de recursos i/o serveis diversos.
- Elaborar programes d'actuació en funció del procés d'identificació i avaluació.
- Realitzar entrevistes.

- Assistir a les sessions de grup.
- Elaborar actes i altra documentació que genera les conduccions de grup.
- Col·laborar la realització d'estudis que ja es duguin a terme en el centre.
- Col·laborar i participar en projectes que ja es duguin a terme en el centre.

c) Fase final o avaluativa

Malgrat que l'avaluació com instrument s'utilitza en totes les fases, al final del període de pràctiques es realitzarà l'avaluació final de tot el procés, implicant a tots els agents que hi ha intervingut. En aquesta fase, l'alumne ha de ser capaç de concloure les pràctiques fent una recapitulació sobre la seva evolució en el procés d'aprenentatge.

En aquesta fase l'alumne ha de:

- Aprendre a avaluar processos a través dels objectius dissenyats en el Pla Individual.
- Aprendre a ser autocrític, reflexiu i objectiu amb el treball realitzat.

Activitats previstes:

- Presentació de la memòria final.
- Assistència a la coordinació final avaluativa entre el tutor acadèmic de centre, el de la facultat i l'alumne.
- Assistència a l'acte de defensa de la memòria del Pràcticum.

4.3. Procés avaluador

4.3.1. Organització

El professional tutor de pràctiques del Servei és l'encarregat d'avaluar el treball de camp realitzat per l'alumne. En aquest sentit el professional contemplarà el compliment de les activitats dissenyades en l'acord de pràctiques de l'alumne, les habilitats i capacitats professionals demostrades en les intervencions tenint especial cura en els aspectes metodològics i tècnics i en els marcs teòrics de referència.

L'avaluació del treball en les sessions de supervisió la realitza el professor de la Facultat i contempla l'assistència, participació i aportacions al grup de supervisió. També es tindran en compte actituds que són necessàries pel treball en grup. capacitat d'escolta, respecte, etc.

4.3.2. Sistema d'avaluació

Sistema d'avaluació de les competències:

Pràctiques de camp	45%
Participació activa sessions supervisió	25%
Memòria final	30% (Document 20% i Defensa 10%)

La qualificació final s'estableix en base a la mitjana de les qualificacions obtingudes entre els tres criteris mencionats i després d'una reunió avaluativa per consensuar-la entre el tutor i el tutor acadèmic, tenint present que la responsabilitat de la nota final és sempre del tutor acadèmic, atès que les pràctiques constitueixen una assignatura contextualitzada dins del marc acadèmic.